

Durmuş Hocaoğlu

Amerika'nın Stratejisi ve Gücü: III: “Ya Devlet Başa, Ya Kızgın Leşe”

Yeniçağ, “Analiz”., 10 Mart 2006, Cuma., s.08
“Analiz” Sıra No: 366; 2006-028; Mart-04

YENİÇAĞ

NOT: Dipnotlar matbû metne konmamıştır – D.H.

Bundan önceki ilk iki yazıda serdettiğim kanâatimi bir kerre daha ve vurgu ile tekrar ediyorum: Amerika, dünyanın bu bölgesinde ölümüne bir zar atmıştır; bir anlamda “ya devlet başa, ya kızgın leşe” kabîlinden, geriye dönülmesi çok yüksek oranda risk taşıyan bir oyundur bu: Başarısız bir dönüş, bir önceki yazımın sonunda da söylediğim gibi, Irak ve havzasının, Amerikan tarihinde bir dönüm noktasına, “Amerikan Çağı'nın Sonu”nun başlangıcına sebep olabilir, o sebeple ne bahasına olursa olsun bu oyunu nihâyetine kadar götürmek ve kazanmak mecbûriyeti altındadır; gidebildiği, götürebildiği kadarıyla. Evet: Amerika şu ânda bu şekilde bir psikolojik baskı altında bulunmaktadır.

Irak ve “havzası”, yâzi bizim coğrafyamız — gerçek anlamıyla “bizim”, yâni Osmanlı'nın coğrafyası — bu tarihî rolün altından muvaffakiyyetle kalkmalı, yâni, bundan takriben ikibuçuk yıl kadar mukaddem, Irak'ın işgalinden altı ay sonra yazdığım gibi, “İnsanlığın Selâmeti İçin Amerika Irak'ta Boğulmalıdır” [Yeniçağ., 06.09.2003]; aksi hâlde, yine tekrar ediyorum, zincirlerini kırmış bir boğaya dönecek olan Amerika'nın durdurulabilmesi için, en başta bu bölge — ve bittabiî Biz – olmak üzere, insanlığın çok daha büyük kayıpları göze alması gerekecektir. Çünkü Afganistan – İran - Irak – Körfez – Suriye hattı ile Asya'nın kalbinden bir yandan Hind Denizi'ne, diğer yandan Akdeniz'e kadar olan güzergâhı avuçlarının içine alan Amerika'yı, uzun vâdede, aşırı yayılmanın doğuracağı ağır problemlerden doğabilecek iç bunalımlar dışında, durdurmak daha da güçleşecektir.

Bu noktada, Amerika'nın 2002'de ilân ettiği “(Yeni) Millî Güvenlik Stratejisi”nin üç temel unsuruna bir göz atalım[1]:

1. Önleyici Müdahale: ABD, terör tehditlerini, bölgesel çatışmaları ve silahlanmanın yayılmasını önlemek amacıyla diplomasi, kanun yaptırımı, silah denetimi ve ihracat kontrolü gibi stratejileri aktif bir şekilde kullanmayı planlamaktadır.

2. Önceden Müdahale: Terör tehlikelerine ve saldırgan olabilecek “haydut devletlere” karşı önceden güç kullanma anlamına gelen bu kavram, Bush Doktrininin temel taşıdır. Buna göre, ancak acil durumlarda askeri güç kullanma anlayışı artık geçerliliğini yitirmiştir. Yeni doktrin, ABD'nin, düşmanın amaçları, hedefi ve zamanlaması net olmasa bile, tehlikelere karşı kendini korumasını savunmaktadır.

3. Savunma: Bush Yönetimi, aynı zamanda, savunma ve potansiyel düşmanları caydırma politikalarını da benimsemiştir. Bu anlayışa göre ABD, hiç bir ülkenin kendisine meydan okuyamayacağı bir askeri güce sahip olmalıdır. Bu doğrultuda ABD, füze savunma sistemi ile savunma kapasitelerini artırarak hem kendisini hem de müttefiklerini daha iyi koruyabilecek hale gelecektir.

Bu üç maddenin anlaşılabilir tercümesi ise şöyle: Amerika, kimi savaş ile yola getirmek istiyorsa, ona — *terörist devlet, haydut devlet* gibi — bir kulp takıp “önleyici müdahale”de bulunmak üzere, savaş açmak hakkını kendisinde görmekte ve uygun fırsat bulduğunda da uygulamaktadır. Bu doktrinin Amerikan parlamentosundaki müzâkeleri esnâsında bir konuşma yapan Demokrat Parti Senato Üyesi Edward M. Kennedy’nin 7 Ekim 2002 tarihinde Senato’da ifâde ettiği gibi, “herkesin reddetmesi gereken bir 21. yüzyıl emperyalizmi” örneği olan Bush Yönetimi’nin doktrini[2] şimdi hedef seçilen İran’a yönelmiş bulunuyor. Tabiatıyla, bugün İran, yârın Suriye, öbür gün...

Ancak, madalyonun diğer yüzü de şöyle ki, Amerika, bütün gövde gösterilerine rağmen, gücünün ve imkânlarının sınırlarına yaklaştığını işaret eden bir noktada bulunuyor ve bu da iki kısma taksîm edilebilir. Bunlardan birisi, içte, kendi kamuoyundaki heyecan ve destek yetersizliği: Irak harbinden daha çaplı olacağı âşikâr olan yeni bir harp için kamuoyu yeterince hazır değil ve Bush’un da, 2006 sonunda başkanlığının son döneminin yarısı dolacağından bu sene olmazsa, seneye daha da büyük zorluklarla karşılaşılması demektir; onun için de aculluk şart olmaktadır. İkincisi ise dışta: Saddam harbinde aldatıldığını farkedenden ve Bush yönetiminin asıl maksadını ve mânasını sezinleyen milletlerarası toplumun desteği, en düşük seviyesinde görünüyor. Bunlar iyi gelişmeler; kötü olan da şu ki, Irak’ta baş gösteren iç harp eğilimi direnişi dejenere etmeye başlamış bulunuyor; ayrıca başka bir kötü de, bölge ülkeleri arasında bir diyalogun ve bir müşterek politikanın mevcut olmaması ve dahası, olması gerektiğinin düşünüldüğüne ve düşünülse bile bunu omuzlayıp götürecek bir irâdenin mevcûdiyetine dâir bir emârenin de olmaması.

Hâsılı vaziyet henüz berrak değil; Amerika için de bölge ülkeleri için de, “Ya Devlet Başa, Ya Kuzgun Leşe”.

[1] Woodrow Wilson Düşünce Kuruluşu Direktörü; eski Kongre üyesi ve Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Lee Hamilton., “Bush Doktrini Nedir?., *İktisat İşletme ve Finans.*, Yıl: 18, Sayı: 204, 2003 Mart., s.9. Millî Güvenlik Stratejisi’nin tam metni için, bkz.: “The National Security Strategy of the United States of America, September 2002., The White House, Washington”., URL: [http://www.whitehouse.gov/nsc/nss.pdf].

[2] “Bush’un Önceden Müdahale Doktrini., Çev.: Aslı Gürkan., *İktisat İşletme ve Finans.*, aynı sayı., s.8

